

Dış ticaret açığı Ağustos'ta %32,4 daraldı.

TÜİK verilerine göre Ağustos ayında ihracat yıllık bazda %51,9 ile hızlı biçimde genişleyerek 18,9 milyar USD olurken, aynı dönemde ithalat hacmi %23,6 artışla 23,2 milyar USD oldu. Böylece, Ağustos'ta dış ticaret açığı yıllık bazda %32,4 daralarak 4,3 milyar USD düzeyinde gerçekleşti. Yılın ilk 8 aylık döneminde de dış ticaret açığı geçen yılın aynı dönemine kıyasla %9,8 azalarak 29,8 milyar USD seviyesine geriledi. Ocak-Ağustos 2020 döneminde %75,6 düzeyinde bulunan ihracatın ithalatı karşılama oranı bu yılın aynı döneminde %82,5 düzeyine yükseldi.

Hizmet ticareti istatistikleri revize edildi.

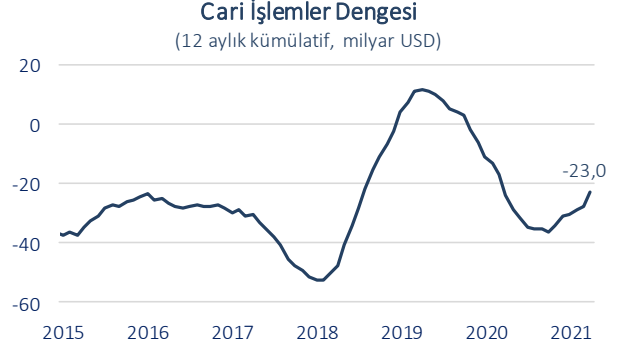
TÜİK tarafından 28 Eylül'de yayımlanan "Uluslararası Hizmet Ticareti İstatistikleri 2020" bülteni çerçevesinde Ödemeler Dengesi İstatistikleri revize edildi. Revizyonla birlikte, 2020 yılına ilişkin hizmetler dengesi fazlası 2,4 milyar USD artarak 11,5 milyar USD düzeyine yükseldi. Bu gelişmede, taşımacılık alt kaleminde yer alan navlun (1,7 milyar USD), sigorta ve emeklilik hizmetleri (489 milyon USD) ile finansal hizmetler (376 milyon USD) net gelirlerindeki artışlar öne çıktı. Öte yandan, telekomünikasyon, bilgisayar ve bilgi hizmetlerinden elde edilen net gelirler 838 milyon USD aşağı yönlü revize edildi.

Cari denge Ağustos'ta 528 milyon USD fazla verdi.

Geçtiğimiz yılın Ağustos ayında 4,1 milyar USD açık veren cari denge, bu yılın aynı döneminde 528 milyon USD fazla verdi. Böylece cari denge Ekim 2020'den bu yana aylık bazda ilk kez fazla vermiş oldu. Cari denge görünümünün iyileşmesinde taşımacılık gelirlerindeki artışlar etkili olmaya devam etti. Ayrıca, yıllık bazda net altın ithalatındaki 3,6 milyar USD'lik azalmayla birlikte ödemeler dengesi tanımlı dış ticaret açığının yıllık bazda 2,6 milyar USD gerileyerek 2,8 milyar USD'ye inmesi de cari dengeyi destekledi.

Ocak-Ağustos döneminde cari açık yıllık bazda %46 daralarak 14 milyar USD düzeyinde gerçekleşti. Bu dönemde dış ticaret açığı %25 azalırken, net turizm gelirleri geçen yılın aynı döneminde elde edilen net gelirin iki katına çıkarak 9,6 milyar USD oldu. 12 aylık kümülatif cari açık da Mart ayından bu

yana devam eden gerileme eğilimini sürdürerek Ağustos'ta 23 milyar USD ile bir yıldan uzun sürenin en düşük düzeyine indi.

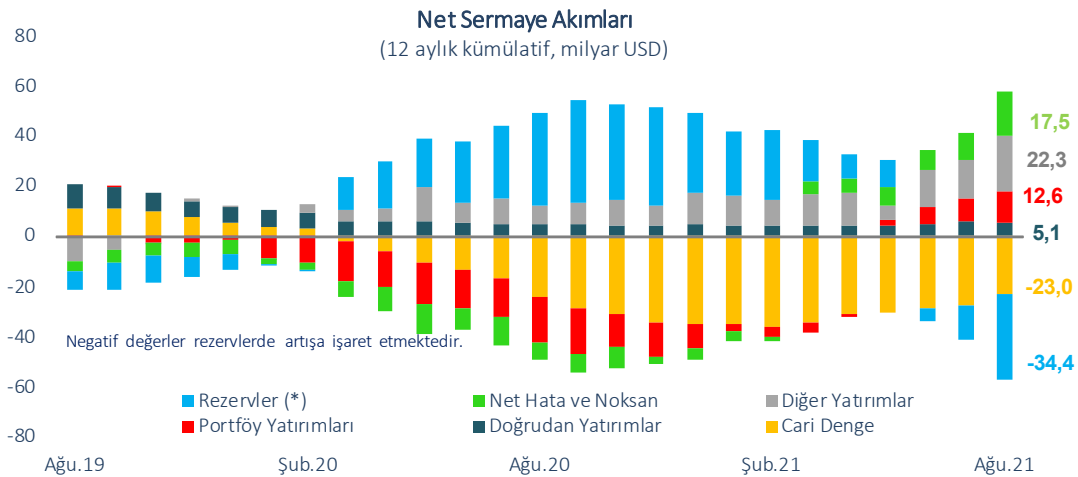
Doğrudan yatırımlardan sermaye çıkışı oldu.

Net doğrudan yatırımlar kalemi Ağustos'ta 319 milyon USD ile Ekim 2020'den bu yana ilk kez sermaye çıkışına işaret etti. Bu gelişmede yurt içinde yerleşik firmaların yurt dışındaki iştiraklerine yaptıkları sermaye aktarımına bağlı olarak net varlık ediniminin aylık bazda 1,2 milyar USD artması etkili oldu. Aynı dönemde yurt dışı yerleşiklerin yurt içindeki sermaye yatırımları 264 milyon USD, gayrimenkul yatırımları 724 milyon USD düzeyinde gerçekleşti. Net doğrudan yatırımlar Ocak-Ağustos döneminde 3,4 milyar USD, 12 aylık kümülatif verilere göre 5,1 milyar USD düzeyinde gerçekleşti.

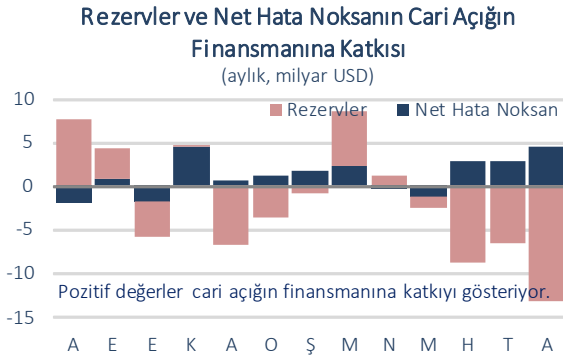
Diğer yatırımlar Ağustos ayında hızlı yükseldi.

Portföy yatırımlarında Temmuz ayındaki 1,9 milyar USD'lik net sermaye girişinin ardından Ağustos ayında da 1,3 milyar USD düzeyinde giriş kaydedildi. Bu dönemde yurt dışı yerleşikler DİBS piyasasında 336 milyon USD, hisse senedi piyasasında da 523 milyon USD net alış yaptı.

Ağustos'ta IMF tarafından üye ülkelere Fon'daki kotalarına paralel olarak tahsis edilen SDR'ların kullandırımları kapsamında Türkiye'nin payına düşen 4,5 milyar SDR karşılığı 6,33 milyar USD'lik kullandırım diğer yatırımlar kaleminin hızla yükselmesinde etkili oldu. Bu dönemde diğer yatırımlarda net sermaye girişi 7,3 milyar USD ile Mayıs

2020'den bu yana en yüksek düzeyinde gerçekleşti. Ağustos ayında yurt içi bankaların yurt dışı muhabirlerindeki efektif ve mevduat varlıkları 318 milyon USD azalırken, yurt dışı bankaların yurt içindeki mevduatları 1,5 milyar USD net artış gösterdi. Bankalar ve Genel Hükümet Ağustos'ta sırasıyla 555 ve 57 milyon USD tutarında uzun vadeli kredi geri ödemesi gerçekleştirirken, diğer sektörler 953 milyon USD'lik net uzun vadeli kredi kullandı. 12 aylık kümülatif verilere göre uzun vadeli borç çevirme oranı bankacılık sektöründe %89, diğer sektörlerde %120 oldu.

Rezerv varlıklar Ağustos'ta 13,2 milyar USD arttı.

Rezerv varlıklar Ağustos'ta 13,2 milyar USD ile verinin yayımlanmaya başlandığı 1992 yılından bu yana en hızlı aylık artışını kaydetti. Böylece, 12 aylık kümülatif verilere göre rezerv varlıklardaki artış 34,4 milyar USD seviyesine ulaştı. Ağustos'ta 4,5 milyar USD tutarında sermaye girişi kaydedilen net hata ve noksan kaleminde de, yılın ilk sekiz ayı itibarıyla sermaye girişi 13,5 milyar USD'ye ulaştı.

Beklentiler...

Ticaret Bakanlığı tarafından yayımlanan öncü dış ticaret verilerine göre Eylül'de yıllık bazda %30 artan ihracat hacmi, aylık bazda ilk kez 20 milyar USD eşliğinin üzerine çıkarak 20,8 milyar USD düzeyinde gerçekleşti. Bu dönemde ithalat hacmi %12 artarak 23,4 milyar USD oldu. Böylece, Eylül ayında dış ticaret açığı yıllık bazda %46,4 daralarak 2,6 milyar USD seviyesinde gerçekleşti. İhracattaki olumlu performansa bağlı olarak dış ticaret açığındaki azalış eğiliminin devam etmesinin yanı sıra turizm ve taşımacılık gelirlerindeki artışın cari dengeyi Eylül ayında da desteklediği tahmin ediliyor. Öte yandan, petrol başta olmak üzere küresel emtia fiyatlarında devam eden yükselişler cari denge üzerinde baskı yaratacak risk unsurları olarak öne çıkıyor.

Ödemeler Dengesi

(milyon USD)

	Ağustos 2021	Ocak - Ağustos 2020	Ağustos 2021	% Değişim	12 Aylık Kümülatif
Cari İşlemler Dengesi	528	-25.977	-13.992	-46,1	-23.033
Dış Ticaret Dengesi	-2.757	-25.597	-19.158	-25,2	-31.424
Hizmetler Dengesi	4.076	6.059	12.542	107,0	18.021
Seyahat (net)	3.397	4.482	9.602	114,2	14.300
Birincil Gelir Dengesi	-850	-6.264	-8.103	29,4	-10.651
İkincil Gelir Dengesi	59	-175	727	-	1.021
Sermaye Hesabı	-22	-27	-60	122,2	-69
Finans Hesabı	4.956	-34.766	-553	-98,4	-5.650
Doğrudan Yatırımlar (net)	319	-3.033	-3.433	13,2	-5.099
Portföy Yatırımları (net)	-1.339	16.973	-5.224	-	-12.632
Net Varlık Edinimi	285	1.551	-80	-	1.271
Net Yükümlülük Oluşumu	1.624	-15.422	5.144	-	13.903
Hisse Senetleri	523	-5.444	-1.378	-74,7	-189
Borç Senetleri	1.101	-9.978	6.522	-	14.092
Diğer Yatırımlar (net)	-7.271	-9.703	-19.107	96,9	-22.271
Efektif ve Mevduatlar	-1.772	-14.490	-9.258	-36,1	-13.650
Net Varlık Edinimi	-429	2.870	3.372	17,5	-533
Net Yükümlülük Oluşumu	1.343	17.360	12.630	-27,2	13.117
Merkez Bankası	70	12.154	4.769	-60,8	5.276
Bankalar	1.273	5.206	7.861	51,0	7.841
Yurt Dışı Bankalar	1.500	3.893	6.559	68,5	8.694
Yabancı Para	798	-692	4.720	-	7.277
Türk Lirası	702	4.585	1.839	-59,9	1.417
Yurt Dışı Kişiler	-227	1.313	1.302	-0,8	-853
Krediler	292	5.626	-597	-	-2.273
Net Varlık Edinimi	156	-1.240	2.040	-	899
Net Yükümlülük Oluşumu	-136	-6.866	2.637	-	3.172
Bankacılık Sektörü	-838	-1.930	-1.729	-10,4	-1.627
Bankacılık Dışı Sektörler	759	-4.512	4.446	-	4.868
Ticari Krediler	549	-824	-2.899	251,8	-8
Diğer Varlıklar ve Yükümlülükler	-2	-15	-15	0,0	-2
Özel Çekme Hakları, SDR (Net Yük.)	6.338	0	6.338	-	6.338
Rezerv Varlıklar (net)	13.247	-39.003	27.211	-	34.352
Net Hata ve Noksan	4.450	-8.762	13.499	-	17.452

Kaynak: TCMB, Ticaret Bakanlığı, Datastream

İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem
Bařekonomist
izlem.erdem@isbank.com.tr

İlker řahin
Uzman

ilker.sahin@isbank.com.tr

Alper Gürler
Birim Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

Ahmet Berat Ocak
Uzman Yardımcısı
berat.ocak@isbank.com.tr

Dilek Sarsın Kaya
Müdür Yardımcısı
dilek.kaya@isbank.com.tr

Bütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.